

Κλήμης Γ. Ναυρίδης
Ομότιμος Καθηγητής Ψυχολογίας,
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών,
Φιλοσοφική Σχολή,
Τμήμα Ψυχολογίας.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1948.

ΣΠΟΥΔΕΣ: - 1971, Πτυχίο Α.Σ.Ο.Ε.Ε., Τμήμα Οικονομικό.
- 1976, DEA Κοινωνική Ψυχολογία των Οργανισμών,
Πανεπιστήμιο IX-Dauphine Παρισίων.
- 1978, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ψυχολογία,
Πανεπιστήμιο IX-Dauphine Παρισίων.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ:

- 1966-1967, Υποτροφία του Ι.Κ.Υ.
- 1972-1974, Υποτροφία της Γαλλικής Κυβέρνησης.

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:

- 1974-1976, Εκπαίδευση και κλινική εμπειρία σε τεχνικές ομάδας (Ομαδική ανάλυση, T-Group, Gestalt κ.α.) στα πλαίσια του L.C.S. (Paris IX-Dauphine) και του G.I.H. στο Παρίσι.
- 1987-1994, Διδακτική Ψυχανάλυση.
- 1990-1998, Εκπαίδευση στην Ψυχαναλυτική Ψυχοθεραπεία στο πλαίσιο της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας (ΕΕΨΨ).

ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ:

- 1979-1980, Επιστημονικός Συνεργάτης στην Έδρα Κοινωνιολογίας, Πάντειος ΑΣΠΕ.
- 1980-1984, Ειδικός Επιστήμων για το μάθημα της Κοινωνικής Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- 1980-1984, Καθηγητής Κοινωνικής Ψυχολογίας στην Ανωτέρα Σχολή Κοινωνικής Εργασίας (Ι.Α.Κ.Ε., Αθήνα).
- 1984-1987, Επίκουρος Καθηγητής Κοινωνικής Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

- 1987-1991, Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνικής Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Διευθυντής του Τομέα Ψυχολογίας. Την περίοδο αυτή, συγκεκριμένα το 1987-88, ίδρυσε το Συμβουλευτικό Κέντρο για φοιτητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Σ.Κ.Ε.Π.Ι.), το πρώτο στην Ελλάδα, το οποίο λειτουργεί μέχρι σήμερα (στα πλαίσια πλέον της Πανεπιστημιακής Ψυχιατρικής Κλινικής).
- 1986-1992, Επισκέπτης Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης, Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- 1988-1990, Επισκέπτης Καθηγητής στο τότε Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- 1991-2006, Καθηγητής στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ.
- 1995-1999, Πρόεδρος του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ.
- 1994-2004, Διευθυντής του Τομέα Ψυχολογίας της Επικοινωνίας, Επικοινωνιακών Πρακτικών και Σχεδιασμού.
- 1996-1997, Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Louvain-La-Neuve του Βελγίου για τη διδασκαλία του Μαθήματος *Δυναμική της Ομάδας*.
- 1998-1999 και 2003-2004, Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Ε.Μ.Μ.Ε.
- 1999-2001, Μέλος του Οικονομικού Συμβουλίου του ΕΚΠΑ.
- Από το 2006, Καθηγητής στο Πρόγραμμα Ψυχολογίας, Τομέας Ψυχολογίας – Τμήμα ΦΠΨ – και από Ιανουάριο 2014 μέχρι Σεπτέμβριο 2015, του Τμήματος Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ.
- 2007-2008, Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο VII των Παρισίων.
- Από Μάρτιο 2010 μέχρι Μάρτιο 2012, Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- Από Σεπτέμβριο 2011 μέχρι Ιανουάριο 2014, Διευθυντής του Τομέα Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ.
- 2012-2013, Διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Κλινικής Ψυχολογίας του Τμήματος ΦΠΨ του ΕΚΠΑ.
- 2012-2013, Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο VII των Παρισίων.
- 2015 (Δεκέμβριος), Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

- 1994-1996, συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.): Επιστημονικός υπεύθυνος ομάδας από το Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τμήμα ΕΜΜΕ), που αρχικά στο Μενίδι (Αττικής) και στη συνέχεια σε

συνεργασία με τοπικούς φορείς από τους Δήμους Κατερίνης, Κορδελιού (Θεσσαλονίκη) και Ξάνθης, διεξήγαγε δράσεις με στόχο την ψυχοκοινωνική υποστήριξη παλιννοστούντων και προσφύγων από χώρες της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ.

- 1994- 2010, συνεργασία με το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.): Εκπαίδευση στελεχών στη δυναμική της ομάδας.
- 1996-2005, συνεργασία με το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας (ΕΠΠΨΥ, Δ/ντής Καθηγητής Κ. Στεφανής): Εκπαίδευση στελεχών πρόληψης της τοξικοεξάρτησης στην επικοινωνία και στη δυναμική της ομάδας.
- 1999- σήμερα, Ομαδική κλινική εποπτεία στο επιστημονικό προσωπικό Κέντρων Πρόληψης στον τομέα της τοξικοεξάρτησης (Γλυφάδας, Αργυρούπολης, Αλίμου, Ελληνικού, Καλλιθέας («ΘΗΣΕΑΣ»), Χολαργού-Αγίας Παρασκευής, Σάμου, Λευκάδας, Μυτιλήνης, Τριπόλεως και Άρτας).
- 2013-2014, εκ νέου συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.): Σχεδιασμός και υλοποίηση προγράμματος βιωματικής εκπαίδευσης για στελέχη Συμβουλευτικών Κέντρων και Ξενώνων για κακοποιημένες γυναίκες.
- Δίδαξε τέλος, μετά από σχετικές προσκλήσεις από τα αντίστοιχα Α.Ε.Ι., στα Πανεπιστήμια Université Catholique του Angers (1990), της Lyon (2007), Federico II της Νάπολι (2008, 2012) και Lomonosov της Μόσχας (2010).

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ:

BIBΛΙΑ

1. Ναυρίδης Κ., 2005, *Ψυχολογία των Ομάδων. Κλινική Ψυχοδυναμική Προσέγγιση*, Εκδ. Παπαζήση.
2. Ναυρίδης Κ., 1994, *Κλινική Κοινωνική Ψυχολογία*, Εκδ. Παπαζήση.
3. Νασιάκου Μ., Μαράτου Ο., Ναυρίδης Κ., Δραγώνα Θ., Τέττερη Ι., 1986, *Ψυχολογία Β' τάξης Λυκείου*, ΟΕΔΒ, επανέκδ. 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996.
4. Ναυρίδης Κ., Σόλμαν Μ., Τσαούλα Ν., 1986, *Η Αλίκη στη χώρα των πραγμάτων. Το παιδί ως διαφημιστικό αντικείμενο*, Εκδόσεις

Υποδομή, Αθήνα, ανατύπωση το 1989 και επανέκδοση το 1993 και το 2005 στις Εκδόσεις Ύψιλον.

5. Navridis K., 1978, *L'idéologie du changement dans les groupes de formation*, διδακτορική διατριβή, Université de Paris IX – Dauphine.

Επιστημονική επιμέλεια συλλογικών έργων

1. Ναυρίδης Κ., (Επιστ. Επιμ.), 2011, *Ομαδικότητα και διαμεσολάβηση*, Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα.
2. Ναυρίδης Κ., Χρηστάκης Ν., (Επιστ. Επιμ.), 2010, *Το υπερνεωτερικό υποκείμενο*, Ελληνικά Γράμματα, (2011), 2^η έκδοση, Εκδόσεις Πεδίο.
3. Ναυρίδης Κ., Χρηστάκης Ν., (Επιστ. Επιμ.), 2005, *Κοινωνίες σε Κρίση και Αναζήτηση Νοήματος*, Ελληνικά Γράμματα, (2011), 2^η έκδοση, Εκδ. Πεδίο.
4. Ναυρίδης Κ., (Επιμ. Έκδ.), 2002, *Εξουσία, Βία, Πόνος*, Εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα.
5. Ναυρίδης Κ., Χρηστάκης Ν., (Επιμ. Έκδ.), 1997, *Ταυτότητες. Ψυχοκοινωνική Συγκρότηση*, Εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα.
6. Aubert N., Gaulejac de V., Navridis K., (Eds.), 1997, *L'aventure psychosociologique*, Ed. Desclée de Brouwer, Paris.
7. Ναυρίδης Κ., Δημητρακόπουλος Γ., Πασχαλίδης Γρ., (Επιμ. Έκδ.), 1988, *Τηλεόραση και επι-κοινωνία*, Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσ/νίκη.

ΜΕΛΕΤΕΣ

1. Ναυρίδης Κ., Ανθόπουλος Χ., Λάββας Γ., Κουτσομπίνας Σ., Πάνος Δ., Πανούσης Ι., Παπαθανασόπουλος Σ., Τσεβιάς Α., Χαραλάμπης Δ., 1999, *Κώδικας Δεοντολογίας για την Προστασία των Ανηλίκων στο Πεδίο της Ραδιοτηλεόρασης*, Γ.Γ. Νέας Γενιάς, Αθήνα.
2. Ναυρίδης Κ., Κόντου Μ., Σταθοπούλου Α., Καρακώστα Α., Πάνος Δ., Γαλάτουλα Τ., Ιούλιος 1997, *Πολιτιστικές Γέφυρες. Έκθεση της Ερευνητικής Ομάδας του Πανεπιστημίου Αθηνών*, Τμήμα ΕΜΜΕ Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα.

3. Ναυρίδης Κ., Δραγώνα Θ., Μιλιαρίνη Μπ., Δαμίγος Δ., 1990, *Συμβουλευτικό Κέντρο για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ένα μεταβατικό πλαίσιο για μια μεταβατική ηλικία*, Έκδοση Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Ιωάννινα.
4. Ναυρίδης Κ., Αρχοντάκη Ι., Δοξιάδης Κ., 1989, *Κοινωνική αλλαγή και σχέσεις με το χρήμα στον αγροτικό χώρο. Η περίπτωση μιας κοινότητας στην Ήπειρο*, 2 τόμοι, Μορφωτικό Ινστιτούτο Αγροτικής Τραπεζής Ελλάδος (ΜΙΑΤΕ), Αθήνα.
5. Ναυρίδης Κ., Δημητρακόπουλος Γ., Κοντοπούλου-Κοκκινάκη Α., Κωστελένου Ι., Πάντζου Π., Κατσουγιάννη Κ., 1987, *Παιδί και Τηλεόραση*, ΓΓ Νέας Γενιάς, 276 σελίδες.
6. Οικονόμου-Στυλιανίδη Β., Ζήκος Ν., Ναυρίδης Κ., Καραμιχάλη Μ., 1982, *Εκτίμηση αναγκών ψυχικής υγείας στο Παγκράτι*, Ινστιτούτο Κοινωνικής Ψυχιατρικής, Αθήνα.

ΑΡΘΡΑ Ή ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΕ ΒΙΒΛΙΑ

1. Navridis K., 2019, *Recalls of the traumatic and pacts of denial in psychoanalytic group psychotherapy*. Υπό δημοσίευση.
2. Navridis K., 2018 (2^ο εξάμηνο), *Pactes dénégatifs, inter-transfert et situations de crise en milieu scolaire*. Revue de Psychothérapie Psychanalytique de Groupe (RPPG), n°71.
3. Navridis K., 2017 (2^ο εξάμηνο), *L'être-ange et l'être-d'ailleurs dans le groupe*. Revue de Psychothérapie Psychanalytique de Groupe (RPPG), n°69.
4. Navridis K., 2017, *Crise et utopie : entre la vie et la mort*. In Sirota A. (Ed.). *Violences entre générations - Transmission & transformation en Océanie et ailleurs*. Paris : Editions Le Manuscrit.
5. Navridis K., 2017, *Conflicts and « Social Transference » in Groups*, in, Ofer G., *A Bridge over Troubled Water: conflicts and reconciliation in groups and society*. London: Karnac Books.
6. Navridis K., 2017, *Il gioco delle proiezioni e l'Io del transfert in un lavoro sull'immagine dell'altro nella terapia analitica di gruppo*, in,

Zurlo M.-C. (Ed.), *Gruppi a mediazione. Dispositivi ed esperienze*. Napoli: Liguori Editore.

7. Stylianidis S., Navridis K., Christopoulos A., 2015, *Crisis and weakening of the personnel of psychosocial rehabilitation units: the case of an NGO in Greece*. European Journal of Psychotherapy & Counseling.

8. Ναυρίδης Κ., Στυλιανίδης Σ., 2014, *Κρίση και ευθραυστοποίηση του προσωπικού στις δομές ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης. Η περίπτωση μιας ΜΚΟ*, in, Στυλιανίδης Σ. & συνεργάτες, *Σύγχρονα θέματα κοινωνικής και κοινοτικής ψυχιατρικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.

9. Ναυρίδης Κ., 2013, *Ο λόγος και το νόημα στην ομαδική ψυχοθεραπεία*, in Σολδάτος Κ., Ροζάνης Σ., Βασιλαματζής Γ., Πελεgrίνης Θ., (Επιμ.), *Αφιερωματικός τόμος στον καθηγητή Μάριο Μαρκίδη*, Ε.Κ.Π.Α, Αθήνα.

10. Μητσοπούλου-Σοντά Α., Ναυρίδης Κ., 2013, *Η μέθοδος της Φωτογλώσσας στο χώρο της θεραπείας*, Περιοδικό Ψυχολογία, 20 (4).

11. Ναυρίδης Κ., 2012, *Θεραπεία μέσα από την εκπαίδευση και εκπαίδευση μέσα από τη θεραπεία σε ομάδα*, Περιοδικό Ψυχολογία, 19 (4), 461-471.

12. Ναυρίδης Κ., 2012, *Σκέψεις γύρω από την αναπαράσταση της παιδικής ηλικίας στη διαφήμιση*, in, Κούρτη Ε., (Επιμ.), *Παιδική Ηλικία και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας*, Κεφ. XVI, Ηρόδοτος, Αθήνα.

13. Navridi E., Navridis K. & Midgley N., 2012, *Separation and Relating in a Parent-Toddler Group Setting*, Early Child Development and Care, Routledge, Volume 182, Issue 2, p. 221-232.

14. Ναυρίδης Κ., 2011, *Εισαγωγή*, in, Ναυρίδης Κ. (Επιμ.), *Ομαδικότητα και διαμεσολάβηση*, Εκδ. Πεδίο, Αθήνα.

15. Ναυρίδης Κ., 2011, *Παιχνίδι προβολών και υποκείμενα της μεταβίβασης στην εργασία πάνω στην «εικόνα του άλλου» σε ομαδική θεραπεία*, in, Ναυρίδης Κ. (Επιμ.), *Ομαδικότητα και διαμεσολάβηση*, Εκδ. Πεδίο, Αθήνα.

16. Ναυρίδης Κ., 2011, *Εργασία του γενεογράμματος και διομαδικές διαμεσολαβήσεις*, in, Ναυρίδης Κ. (Επιμ.), *Ομαδικότητα και διαμεσολάβηση*, Εκδ. Πεδίο, Αθήνα.

17. Fisoun V., Floros G., Siomos K., Geroukalis D., Navridis K., 2011, *Internet addiction as an important predictor in early detection of adolescent drug use experience - implications for research and practice*, Journal of Addiction Medicine, v. 00, n. 00.
18. Ναυρίδης Κ., 2009, *Η οικογένεια και το σχολείο: θεσμοί σε κρίση και αλλαγή*, in, Δημοπούλου-Λαγωνίκα Μ., Κατσίκη Γ., Μαρντικιάν-Γαζεριάν Μ., (Εκδ.), *Η οικογένεια και το σχολείο. Η σημερινή τους δυναμική και οι μελλοντικές προοπτικές ως προκλήσεις για την κοινωνική εργασία*, Αθήνα: Σ.Ε.Κ.Ε. & ApplePrint.
19. Navridis K., 2009, *Internarativité, intersubjectivité et transmission de l'expérience*, in, Giust-Desprairies F. et Gaulejac (de) V., (Dir.), *La subjectivité a l'épreuve du social. Hommage à Jacqueline Barus-Michel*, Ed. L'Harmattan, Paris.
20. Ναυρίδης Κ., 2008, *Ομαδικότητες και διαμεσολάβηση στο σχολικό χώρο*, in, *Θέματα Ψυχοδυναμικής Παιδοψυχιατρικής*. Τιμητική Έκδοση για τον Γιάννη Τσιάντη, 1^{ος} Τόμος, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.
21. Ναυρίδης Κ., 2007, *Οι θεσμοί ως ψυχικές οργανώσεις*, in, Σολδάτος Κ., Βασλαματζής Γρ., (Επιμ.), *Ψυχαναλυτική Σκέψη. Επιστημολογία & Διεπιστημονικότητα*, Εκδόσεις Βήτα, Αθήνα.
22. Ναυρίδης Κ., *Για την κλινική προσέγγιση στην κοινωνική έρευνα*, υπό δημοσίευση, Τιμητικός Τόμος στη Μνήμη Μαρίας Νασιάκου, Περιοδικό Δωδώνη, Παν/μιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα
23. Ναυρίδης Κ., 2007, *Η χρήση τεχνικών διαμεσολάβησης στην ομαδική θεραπεία με στελέχη του ΚΕ.Θ.Ε.Α*, Περιοδικό Εξαρτήσεις, τ. 11.
24. Ναυρίδης Κ., *«Ο κηπουρός»: Μεταβίβαση και αντι-μεταβίβαση στο τέλος μιας θεραπείας*, υπό δημοσίευση.
25. Navridis K., 2006, *Travail du génogramme et métaphores du transfert dans la thérapie de groupe*, υπό δημοσίευση στη Nouvelle Revue de Psychosociologie.
26. Ναυρίδης Κ., Καλαντζή-Αζίζι Α., 2006, *Εισαγωγή* (στο αφιέρωμα για τις Ομάδες), Περιοδικό Ψυχολογία, 13, 1.

27. Ναυρίδης Κ., 2006, *Διαμεσολάβηση και μεταβατικότητα στην αναλυτική ομαδική θεραπεία*, Περιοδικό Ψυχολογία, 13, 1.
28. Navridis K., 2006, *Between matrix and subjects: Transitivity and the "use of objects" in group-psychotherapy*, Group Analysis, 39, 3.
29. Ναυρίδης Κ., 2006, *Κρίση του συμβολικού και κοινωνικός πόνος*, in Γιαννακούλας Α., Χρυσανθόπουλος Μ., (Επιμ.), *Η τραγωδία τότε και τώρα*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.
30. Ναυρίδης Κ., 2005, *Παλιννόστηση και ταυτοτική αναδόμηση*, in Παπαστυλιανού Α. (Επιστ. Επιμ.), *Διαπολιτισμικές διαδρομές. Παλιννόστηση και ψυχοκοινωνική προσαρμογή*, 107-123, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα.
31. Ναυρίδης Κ., 2002, *Επάγγελμα εκπαιδευτικός*, Περιοδικό 'Χρονικά' του Πειραματικού Σχολείου του Α.Π.Θ., 12, 19-28.
32. Navridis K., 2001, *La séance en tant qu'interaction: Flux transférentiels et communication non verbale*, Revue Internationale de Psychosociologie, 16-17, Paris.
33. Ναυρίδης Κ., 2000, *Το παιχνίδι ως εμπόρευμα*, in Γκουγκουλή Κλ., Κούρια Α., (Επιμ.), *Παιδί και παιχνίδι στη νεοελληνική κοινωνία*, 347-369, Εκδόσεις Καστανιώτη.
34. Navridis K., 1998, *The experience of not understanding and the paradox in education*, in Davou B. and Xenakis F., (Eds.), *Feeling, Communicating and Thinking*, Papazissis Publishers.
35. Ναυρίδης Κ., 1998, *Οι σπουδές επικοινωνίας στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες*, in Παναγιωτοπούλου Ρ., Ρηγοπούλου Π., Ρήγου Μ., Νοτάρης Σ., (Επιμ.), *Η 'κατασκευή' της πραγματικότητας και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα.
36. Ναυρίδης Κ., 1997, *Ταυτότητες και ετερότητες στο κλινικό ψυχοκοινωνικό πλαίσιο. Η περίπτωση των προσφύγων*, in Ναυρίδης Κ., Χρηστάκης Ν., (Επιμ.), *Ταυτότητες. Ψυχοκοινωνική συγκρότηση*, Εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα.
37. Ναυρίδης Κ., 1997, *Η δημιουργικότητα στην παιδαγωγική σχέση*, in, Η συνθετική δημιουργική εργασία στο σχολικό πρόγραμμα. Θεωρία και πράξη, Έκδοση της Σχολής Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου, Αθήνα.

38. Papathanassopoulos S., Navridis K., 1997, *El boom dels mitjans de comunicació i la investigació en comunicació de masses a Grècia*, *Analisi*, 21:161-186.
39. Ναυρίδης Κ., 1996, *Μια αφήγηση ζωής. Από το χρόνο της συνέντευξης στο χρόνο της ανάλυσης*, in Καψωμένος Ε., Πασχαλίδης Γρ., (Επιμ.), *Η ζωή των σημείων*, Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
40. Navridis K., 1993, *Social Change, Family Histories, and Attitudes to Money in a Rural Community in Epirus*, in Bertaux D. and Thompson P., (Eds.), *Between Generations. Family Models, Myths, and Memories*, Oxford University Press.
41. Navridis K., 1993, *La sociologie clinique en Grèce*, in Gaulejac (de) V., Roy S., (Eds.), *Sociologies Cliniques*, Editions Epi, Paris.
42. Navridis K., 1993, *Introduction* (Chapitre III, Problèmes sociaux), in Gaulejac (de) V., Roy S., *Sociologies Cliniques*, Editions Epi, Paris.
43. Ναυρίδης Κ., 1992, *Γιατροί και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας*, *Ιατρικό Βήμα*, 40.
44. Ναυρίδης Κ., Δραγώνα Θ., Μιλιαρίνη Μπ., Τσιάντης Ι., 1991, *Ψυχοκοινωνική ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών. Παρουσίαση και αξιολόγηση του προγράμματος*, *Σύγχρονη εκπαίδευση*, τ.56, 43-57.
45. Ναυρίδης Κ., 1991, *Η σημασία του πλαισίου στην ερευνητική συνέντευξη*, *Ψυχολογικά Θέματα*, 4, 3, 243-250.
46. Ναυρίδης Κ., 1991, *Η έννοια της ατομικότητας και η σχέση του ψυχικού με το κοινωνικό*, *Θεωρία και Κοινωνία*, 4, Αθήνα.
47. Ναυρίδης Κ., 1990, *Οι πολιτικές αφίσες στις εκλογές του '89*, in, *Εκλογές και Κόμματα στην Δεκαετία του '80*, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα.
48. Ναυρίδης Κ., 1988, *Υποκείμενα και αντικείμενα της εμπειρικής έρευνας*, *Ψυχολογικά Θέματα*, 1, 2.
49. Δημητρακόπουλος Ι., Ναυρίδης Κ., Κοντοπούλου Α., Κωστελένου Ι., Πάντζου Π., 1988, *Τα Στρομφ, μια περίπτωση σύγχρονου τηλεπαραμυθιού*, in Ναυρίδης Κ., Δημητρακόπουλος Ι., Πασχαλίδης Γρ., (Επιμ.), *Τηλεόραση και Επι-κοινωνία*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.

50. Πάντζου Π., Κοντοπούλου Α., Κωστελένου Ι., Ναυρίδης Κ., Κατσουγιάννη Κ., Δημητρακόπουλος Ι., 1988, *Τηλεοπτικές προτιμήσεις και στάσεις σχετικά με το τι είναι 'για παιδιά' και τι 'για μεγάλους' στην ελληνική τηλεόραση*, in Ναυρίδης Κ., Δημητρακόπουλος Ι., Πασχαλίδης Γρ., (Επιμ.), *Τηλεόραση και Επι-κοινωνία*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
51. Κοντοπούλου Α., Πάντζου Π., Κωστελένου Ι., Ναυρίδης Κ., Κατσουγιάννη Κ., Δημητρακόπουλος Ι., 1988, *Η τηλεόραση στις σχέσεις γονέων-παιδιών*, in Ναυρίδης Κ., Δημητρακόπουλος Ι., Πασχαλίδης Γρ., (Επιμ.), *Τηλεόραση και Επι-κοινωνία*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
52. Ναυρίδης Κ., 1986, *Προβλήματα ρόλου στην ομάδα-τάξη*, in, *Εγχειρίδιο για την Ψυχοκοινωνική Υγεία του Παιδιού και του Έφηβου*, 17-23, Γ.Γ. Νέας Γενιάς, Αθήνα.
53. Ναυρίδης Κ., 1986, *Ένας μοντέρνος τρόπος ύπνου ή η απόδραση του εμπορεύματος*, in, *Η δυναμική των σημείων. Πεδία και μέθοδοι μιας κοινωνιοσημειωτικής*, Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
54. Ναυρίδης Κ., 1986, *Τηλεόραση και Γλώσσα*, Σύγχρονη Εκπαίδευση.
55. Ναυρίδης Κ., 1986, *Η τηλεόραση και ο μύθος της παιδικότητας*, Περιοδικό Πολιτιστική, Αθήνα.
56. Tsiandis Y., Dris Y., Navridis K., Sipitanou A., Solman M., 1985 (mai), *Sensibilisation d'enseignants primaires et secondaires grecs aux difficultés d'enfants et d'adolescents dans un contexte scolaire : fondements et description de l'expérience*, Les Cahiers de l'Enseignement Spécialisé, 6, Lausanne.
57. Τσιάντης Ι., Ναυρίδης Κ., Chancerel J.-L., Σιπιτάνου Α., Σόλμαν Μ., 1984 (Νοε.-Δεκ.), *Εμπειρίες και παρατηρήσεις από ένα πρόγραμμα ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών σε θέματα ψυχοκοινωνικής υγείας του παιδιού*, Σύγχρονη Εκπαίδευση, 19.
58. Ναυρίδης Κ., 1983 (Δεκ.), *Η διαλεκτική του τρόμου και το φάντασμα της επικαιρότητας*, Περιοδικό Σύγχρονα Θέματα.
59. Ναυρίδης Κ., 1981 (Φεβρ.), *Ο ιδεολογικός ρόλος της τηλεόρασης στην Ελλάδα*, ANTI, 172.

60. Ναυρίδης Κ., 1979, *Οι φαντασιακές διαστάσεις της αλλαγής στην σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία*, Επιθεώρηση Κοινωνικών Επιστημών, τ. 1.

61. Ναυρίδης Κ., 1979, *Η κρίση εξουσίας στη σύγχρονη οικογένεια*, Περιοδικό Σύγχρονα Θέματα, 6.

62. Ναυρίδης Κ., 1977, *Συλλογικό υποσυνείδητο και κοινωνική αλλαγή*, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 30-31, Ε.Κ.Κ.Ε., Αθήνα.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ VIDEO

1. Τσιάντης Ι., Ναυρίδης Κ., Αρχοντάκη Ι., Πάνιτς Ντ., 1983-85, *‘Το γράμμα που δεν γράφεται’*, 40’ περίπου, Γ.Γ. Νέας Γενιάς.
2. Τσιάντης Ι., Ναυρίδης Κ., Αρχοντάκη Ι., Πάνιτς Ντ., 1984-86, *‘Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο: Μια ματιά από μέσα’*, 50’ περίπου, Γ.Γ. Νέας Γενιάς.

ΆΛΛΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

1. Λήμματα (5) σε εγκυκλοπαιδικά λεξικά:
  - (α) 1978-79, στο Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα, *Άγχος, Ανθρώπινες σχέσεις, Ασυνείδητο*, και
  - (β) 1989-90, στην Παιδαγωγική και Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια, *Τηλεόραση και Αγωγή, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Αγωγή*.
2. Δυο βιβλιοκριτικές:
  - (α) η μια, για το βιβλίο των Ζ. Ντελέζ και Φ. Γκουατταρί, *Καπιταλισμός και σχιζοφρένεια*, και
  - (β) η άλλη, για το βιβλίο του Π. Τερλεξή, *Μαρξισμός και Κοινωνιολογία*.
3. Πρόλογοι σε δύο βιβλία:
  - (α) Στο βιβλίο του Παύλου Πανταζή, (2004), *Από τα υποκείμενα στο υποκείμενο*, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, και
  - (β) Στο βιβλίο των Λουμπράνο-Κωτούλα και Κόμη, (2005), *Η ομάδα, το σώμα και η ψυχοθεραπεία*.

4. Δυο μεταφράσεις: (1) το βιβλίο του René Kaës, *Les théories psychanalytiques du groupe*, (ελλ. μεταφ.) 2008, *Οι ψυχαναλυτικές θεωρίες της ομάδας*, Αθήνα: Δαίδαλος – Ζαχαρόπουλος, και (2) το βιβλίο του René Kaës, *L'idéologie. L'idéal, l'idée, l'idole* του René Kaës, (ελλ. μεταφ.) 2018, *Η Ιδεολογία. Το ιδεώδες, η ιδέα, το είδωλο*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
5. Τέλος, παρεμβάσεις πάνω σε θέματα της επικαιρότητας στις εφημερίδες 'ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ', 'ΤΟ ΒΗΜΑ' και 'ΤΑ ΝΕΑ'.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Έχει συμμετάσχει με εισήγηση σε περισσότερα από 200 Συνέδρια, Σεμινάρια και Επιστημονικές Ημερίδες, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Προέδρος της Οργανωτικής Επιτροπής – 12 μεγάλων διεθνών ή πανελληνίων Συνεδρίων: του 1^{ου}, 2^{ου}, 3^{ου}, 4^{ου} και 5^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Κλινικής Κοινωνιολογίας και Κλινικής Ψυχοκοινωνιολογίας (Σπέτσες 1988, 1994, 1998, 2003 και 2008), του Πανελληνίου Συνεδρίου με τίτλο *Τηλεόραση και επι-κοινωνία* (Ιωάννινα, 1986), της Επιστημονικής Συνάντησης με θέμα '*Διημερίδα Μεθοδολογικού Προβληματισμού στην Ψυχολογία*' (Ιωάννινα, 1991), του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Κοινωνικής Ψυχολογίας (Δελφοί, 1996), του 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ ('*Η «κατασκευή» της πραγματικότητας και τα ΜΜΕ*', Αθήνα, Ζάππειο 1996), του 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου «Ψυχανάλυση και Ομάδα», που έλαβε χώρα στην Αθήνα, από 11-13 Νοεμβρίου 2010, του 2^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου «Ψυχανάλυση και Ομάδα», με θέμα «Ελπίδα και απελπισία στις ομάδες, στους θεσμούς, στην κοινωνία», που έγινε στην Αθήνα, από 19-22 Μαΐου 2016 και του 3^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου «Ψυχανάλυση και Ομάδα», με θέμα «Συγκρουσιαικότητα και αλλαγή στις ομάδες και στους θεσμούς», που θα γίνει στην Αθήνα, από 22-24 Μαΐου 2020.

Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής του 10^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ψυχολογικής Έρευνας της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας, που έλαβε χώρα από 1-4 Δεκεμβρίου 2005 στα Ιωάννινα.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ

Επιβλέπων καθηγητής σε 14 συνολικά διδακτορικές διατριβές που ολοκληρώθηκαν, εκ των οποίων η μία σε συν-εποπτεία με την Καθηγήτρια Claudine Vacheret από το Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου της Lyon 2 - Lumière.

ΜΕΛΟΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

- Τακτικό Μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας.
- Τακτικό Μέλος της Γαλλικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ομαδικής Ψυχοθεραπείας (SFPPG).
- Ιδρυτικό μέλος, διδάσκων ομαδικός αναλυτής και Πρόεδρος (2014-2019) της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Ομάδας (ΕΕΨΨΟ).

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- Μέλος του Centre International de Recherche, de Formation et d'Intervention Psychosociologique (CIRFIP) των Παρισίων.
- Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία. Ιδρυτικό μέλος. Μέλος του ΔΣ από το 1995 μέχρι το 2013.
- Διευθυντής Σύνταξης του Περιοδικού «Ψυχολογία» της ΕΛ.Ψ.Ε., από Ιαν. 2002 μέχρι Ιαν. 2006.
- Από το Μάιο 2007 μέχρι το Μάιο 2013, Πρόεδρος της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας.
- Διεθνής Κοινωνιολογική Εταιρεία (I.S.A.). Μέλος. Συμμετέχει στην RC 46 “Κλινικής Κοινωνιολογίας” της I.S.A. και διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου αυτής της Επιτροπής. Το διάστημα 1998-2002 ήταν Αντιπρόεδρος του ΔΣ.
- Ελληνική Σημειωτική Εταιρεία. Το διάστημα 1985-1988, μέλος του Δ.Σ. Το 1988-1989, Αντιπρόεδρος της Εταιρείας.
- Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης. Μέλος.
- Ελληνική Εταιρεία Κλινικής Κοινωνικής Έρευνας, Ιδρυτικό μέλος και για πολλά χρόνια Πρόεδρος του ΔΣ.
- Αντεπιστέλλον μέλος του Εργαστηρίου Κοινωνικής Αλλαγής (LCS), Πανεπιστήμιο Paris VII - René Descartes.
- Μέλος της Διεθνούς Επιστημονικής Επιτροπής του Περιοδικού Revue Internationale de Psychothérapie Psychanalytique de Groupe.
- Μέλος της Διεθνούς Επιστημονικής Επιτροπής του Περιοδικού Revue Connexions (Γαλλία).

- Μέλος της Διεθνούς Επιστημονικής Επιτροπής του Περιοδικού Development of Personality Journal (Μόσχα).
- Σύμβουλος της Α' Ψυχιατρικής Κλινικής του ΕΚΠΑ (Αιγινήτειο Νοσοκομείο).
- Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΕ.Θ.Ε.Α. (2015-2019)
- Μέλος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Διαπολιτισμικής Ανάλυσης Ομάδας (ΕΑΤΓΑ).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

- 2012, τιμήθηκε από τη Γαλλική Κυβέρνηση με το Παράσημο του Ιππότη του Τάγματος του Ακαδημαϊκού Φοίνικα.
- 2013 (Νοέμβριος), Επίτιμο Μέλος του Κολλεγίου των Ψυχολόγων της Νέας Καλυδωνίας (Ωκεανία).
- 2015 (Ιούνιος), Επίτιμο Μέλος του Συλλόγου Ελλήνων Ψυχολόγων (Σ.Ε.Ψ.).